

Azərbaycanla Türkiyə arasında uzun illərin sınağından çıxmış dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin indiki vəziyyəti bir daha onu göstərir ki, iki ölkə arasındakı əlaqələr əbədidir və heç bir qüvvə, heç bir maneə bu dostluğun, qardaşlığın qarşısını ala, sarsıda bilməz. İki qardaş ölkənin yaxından iştirakı ilə reallaşdırılan global layihələr regionun mənzərəsini dəyişir. Cənubi Qafqazda sülh və təhlükəsizliyin təmin olunması, bu bölgənin yaxın gələcəkdə dünyanın inkişaf mərkəzlərindən birinə çevrilməsi üçün əsaslı zəmin formalaşdırır. Bu prosesə töhfə verən hər kəs isə bundan yalnız faydalanır.

Prezident İlham Əliyev martın 5-də Türkiyə Respublikasının Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edərkən bu barədə fikirlərini diqqətə çatdırıb. Dövlətimizin başçısı söhbət zamanı iki qardaş ölkənin müttəfiqlik əlaqələrini yüksək dəyərləndirərək, üç aydan sonra Şuşa Bəyannaməsinin birinci ildönümünün qeyd olunacağını bildirib: "Bu, tarixi bir sənəddir. Əslində, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri hər zaman müttəfiqlik səviyyəsində idi və müttəfiqlik xalqlarımızın qəlbindədir. Sadəcə olaraq, biz keçən il Şuşada bunu rəsmən təsdiqlədik".

Ölkə rəhbəri söhbətində Türkiyə-Azərbaycan qardaşlıq əlaqələrinin bundan sonra da həm xalqlarımız, həm də bölgə üçün mühüm önəm daşıyaçağını vurğulayaraq xatırladı ki, belə bir əməkdaşlıq təkə ikitərəfli formatla kifayətlənmir. Bu, eyni zamanda, bölgənin təhlükəsizliyini şərtləndirir. Belə ki, Türkiyə və Azərbaycan birgə səylərlə bölgənin gələcək inkişafını, təhlükəsizliyini təmin edir, qardaş xalqların rahat həyatını gerçəkləşdirir. Ümumiyyətlə, iki dövlət arasında mövcud əməkdaşlığın çoxşaxəliliyi dünya miqyasında belə müttəfiqlik, qardaşlıq əlaqələrinin bənzəri olmadığını deməyə əsas verir: "Dünya miqyasında Türkiyə və Azərbaycan qədər bir-birinə canla, qanla bağlı olan ikinci ölkələr yoxdur. Bu, bizim böyük sərvətimizdir və bunu biz qoruyuruq, gücləndiririk, istənilən vəziyyətə hazırıq və hər zaman bir-birimizin yanındayıq".

Türkiyə Respublikasının Xarici İşlər naziri də söhbət zamanı Türkiyə-Azərbaycan qardaşlıq əlaqələrini yüksək qiymətləndirib. Mövlud Çavuşoğlu Şuşa Bəyannaməsinin hazırlanması və imzalanmasının dövlətimizin başçısının təşəbbüsü olduğunu, eyni zamanda, əslində bunun Prezident İlham Əliyevin ortaya qoyduğu iradəni daha da gücləndirdiyini bildirib. Qardaş ölkənin xarici işlər naziri daha sonra deyib: "Şuşa Bəyannaməsi, – həqiqətən də biz onsuz da təbii müttəfiqlik, – bir millət, iki dövlətə yaraşan kimi oldu. Cənab Prezident, bunu Sizin imzalarla, sadəcə, rəsmiləşdirdik. Bunun içərisindəki məsələlərin həyata keçirilməsi istiqamətində də biz qardaşlarımızla sülhə çalışırıq. Təkcə xarici işlər nazirləri deyil, bütün qurumlarımız çalışır, konkret addımlar atmalıyıq. Sizin də söylədiyiniz kimi, bizim aramızda əlaqələrin güclənməsi yalnız iki ölkənin və xalqın əlaqələrinin güclənməsinə, ya da marağına deyil, bölgənin sabitliyi və

Türkiyə-Azərbaycan müttəfiqliyi sarsılmazdır

əmin-amanlığına da çox faydası olacaq. Bu səbəbdən biz Şuşa Bəyannaməsində yer alan məsələləri bölgədəki ölkələrlə münasibətlərimizdə də əksini tapması üçün üçtərəfli, dördtərəfli formatlarda çalışacağıq".

Xatırladaq ki, ötən il iyun ayının 15-də Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri çərçivəsində Şuşada Prezident İlham Əliyevlə birgə "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında" imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi Cənubi Qafqazı sülh regionuna çevirmək məqsədi daşıyır. Şuşa Bəyannaməsində bir sıra məsələlərlə yanaşı, iki qardaş ölkənin silahlı qüvvələrinin birlikdə fəaliyyət qabiliyyətinin artırılması, müasir texnologiyalara əsaslanan silah və sursatların idarə olunması istiqamətində sıx əməkdaşlığı da nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, bəyannamədə bu məqsədlə səlahiyyətli struktur və qurumların qarşılıqlı əlaqəli fəaliyyətinin təmin edilməsi vurğulanır.

Ümumiyyətlə, "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"ndə Azərbaycan və Türkiyə arasındakı ikitərəfli münasibətlərin daha da genişləndirilməsi perspektivləri diqqət mərkəzində saxlanaraq, siyasi, müdafiə, mədəni, humani-

tar, səhiyyə, təhsil, sosial, gənclər, idman sahələrində imkan və potensiallarının birləşdirilməsi, dərinləşdirilməsi xüsusən yer tutur. Eyni zamanda, bu sırada iqtisadi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, müştərək marağ daşıyan regional və beynəlxalq strateji məsələlərdə fəaliyyətlərin qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsi də önəmli vəzifələrdən biridir.

Şuşa Bəyannaməsində Azərbaycanla Türkiyə arasında ticarət-iqtisadi münasibətlərdə milli iqtisadiyyatların və ixracın şaxələndirilməsi, eləcə də perspektiv sahələrdə birgə istehsalın qurulması, investisiya əməkdaşlığının qarşılıqlı faydalı inkişafı üçün daha əlverişli şəraitin genişləndirilməsi istiqamətində söylənilən artırılacağı əminliklə vurğulanır. Bununla bağlı Azərbaycan və Türkiyədə istehsal olunan malların sərbəst hərəkətinin təşkil mexanizmlərinin yaradılması istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutulur.

Silahlı qüvvələrimizin 44 günlük Vətən müharibəsini parlaq qələbə ilə başa çatdırmasını şərtləndirən bir neçə amilə nəzər salsaq, bunu aydın görə bilərik. Belə ki, həmin amillərə döyüş hazırlığının bütün tələblərini yerinə yetirmək üçün şərait yaradılması, irimiqyaslı təlimlərin keçirilməsi, ordunun Ali Baş Komandanın diqqəti və səyi nəticəsində ən müasir döyüş vasitələri ilə silahlandı-

rılması, artilleriya və aviasiyanın, eləcə də digər sahələrin inkişaf etdirilməsi daxil edilə bilər.

Hazırda müstəqil daxili və xarici siyasət kursu yürüdən, uğurlu diplomatiyası ilə düşmənin İkinci Qarabağ müharibəsindəki kimi siyasi və diplomatik səhnədə yenidən tək saxlanılmasına məcbur edən dövlətimizin başçısı dünyaya yeni nümunə göstərir. Ölkə rəhbəri ordumuzun daha da gücləndirilməsini, iqtisadiyyatımızın sürətli inkişafını diqqət mərkəzində saxlayır, bu istiqamətdə önəmli layihələrin gerçəkləşdirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verir. Çünki bu, Ermənistan kimi bir ölkənin gələcək işğalçılıq niyyətlərindən qorunmağın ən başlıca yoludur.

Son 30 ildə Ermənistanın ölkəmizə qarşı yürütdüyü işğalçılıq siyasəti də, 27 il ərzində BMT qətnamələrinin icrasına məhəl qoymaması da qəsbkarın mahiyyətini, yürütdüyü siyasətin nə qədər təhlükəli olduğunu göstərir. Lakin buna baxmayaraq, Azərbaycan bu gün qalib ölkə kimi sülhə və bölgədə kommunikasiyaların açılmasına hazırdır. Məğlub Ermənistanın – xəstə təxəyyülün və sərəmən xülyalarının girovuna çevrilən bu ölkənin də buna məcbur ediləcəyi, yeni geosiyasi reallığın şərtlərini yerinə yetirəcəyi şübhəsizdir.

Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev təkə Ermənistan deyil, həm

də onun havadarlarına 44 günlük tarixi dərindən nəticə çıxartmağın, yeni geosiyasi reallığın şərtlərini qəbul etməklə Ermənistanı yaşadığı dərin siyasi, sosial-iqtisadi böhrandan xilas etməyin mümkünlüyünü dəfələrlə xatırladı. Dövlətimizin başçısı, həmçinin müxtəlif vaxtlardakı bəyannamələri ilə Qarabağ münasibətlərinin artıq bitdiyini bildirib, Şuşa Bəyannaməsinə və "Azərbaycan Respublikasında iqtisadi rayonların yeni bölgüsü haqqında" 2021-ci il 7 iyul tarixli Fərmana əsaslanan mövqeyini vurğulayıb, Zəngəzur dəhlizinin siyasi-iqtisadi əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Türkiyə Respublikasının Xarici İşlər naziri söhbət zamanı bölgəmizdə mühüm proseslər yaşandığını, Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi daxil olmaqla digər önəmli layihələrin də uğurla reallaşdırıldığını bildirib.

Qeyd edək ki, Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan və Rusiya prezidentləri, Ermənistanın baş naziri tərəfindən imzalanmış üçtərəfli bəyannamənin 9-cu maddəsində bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpə olunmasının zəruriliyi vurğulanıb. Başqa sözlə desək, Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşasının reallaşdırılması nəzərdə tutulub. Ötən il fevralın 14-də Prezident İlham Əliyevin Horadiz-

Ağbend dəmir yolu xəttinin təməlini qoyması da həmin bəyannamənin 9-cu maddəsinin icrasına başlanılmasının bariz ifadəsi idi.

Ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi nəticəsində yaranmış yeni reallıqla bağlı ölkə rəhbəri İlham Əliyev tərəfindən indiyədək Zəngəzur dəhlizinin açılmasının əhəmiyyəti barədə çox sayda açıqlamalar verilib. Azərbaycan və Türkiyə respublikalarının prezidentlərinin ötən il iyunun 15-də Şuşa Bəyannaməsinin imzalanma mərasimindən sonra mətbuata birgə bəyannamələri çıxış edərkən də bu barədə ətraflı bəhs edilib. Dövlətimizin başçısı bəyannamədə deyib: "Bəyannamədə Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı çox açıq ifadələr öz əksini tapmışdır. Bu da İkinci Qarabağ savaşından sonra yaranmış yeni geosiyasi vəziyyətin nəticəsidir. Bu gün biz Türkiyəni və Azərbaycanı dəmir yolu ilə, avtomobil yolu ilə birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizi haqqında nəinki danışırıq, bu dəhlizi əməli işlərlə yaradıırıq. Müttəfiqlik haqqında imzalanmış Birgə Bəyannamədə bu məsələnin əks olunması böyük mənə daşıyır".

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə bəyannamədə Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi layihəsini çox əhəmiyyətli hesab edərək, onu dəstəkləyib. Qardaş ölkənin rəhbəri sözügedən layihənin həyata keçirilməsi ilə Şərqdən Qərbə hər kəsin istifadə edə biləcəyi yeni bir ortaqlıq açılacağını, bunun çox böyük əhəmiyyət kəsb edəcəyini bildirib.

Şuşa Bəyannaməsində Zəngəzur dəhlizinin davamı kimi Naxçıvan-Qars dəmir yolunun tikintisinin də Azərbaycanla Türkiyə arasında inqilab-kommunikasiya əlaqələrinin intensivləşməsinə mühüm töhfə verəcəyi öz ifadəsini tapıb.

Ümumiyyətlə, Zəngəzur dəhlizi layihəsi təkə Naxçıvanla Azərbaycanın digər bölgələri arasında nəqliyyat imkanlarının açılmasına deyil, bütövlükdə Xəzər və Aralıq dənizi hövzələrinin, daha geniş mənada isə Cənub-Şərqi və Mərkəzi Asiya ilə Avropanın əlaqələndirilməsinə xidmət göstərəcək.

Hazırda Zəngəzur dəhlizi yolunun ölkəmizdən keçən hissəsində tikinti işləri sürətlə və keyfiyyətlə davam etdirilir. Yol üzərində körpü və tunellər inşa olunur. Artıq yolun bəzi hissələrinin asfaltlanması prosesi də uğurla həyata keçirilir.

Türkiyə-Azərbaycan müttəfiqliyindən danışarkən, bir məqamı da qeyd edək. Belə ki, bu iki qardaş ölkənin sıx bağlılığı, doğmalığı Vətən müharibəsində özünü daha qabarıq şəkildə büruzə verdi. İkinci Qarabağ savaşının başlanma gününün ilk saatlarından Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkəsinin Azərbaycana birmənəli, dəqiq və açıq siyasi-mənəvi dəstəyini ifadə etdi.

Bu dəstək hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası prosesində daha çox diqqət çəkir. Bölgədə tikinti işlərinin aparılmasına Türkiyə şirkətləri tərəfindən 1800 qardaş ölkə vətəndaşının cəlb olunması, onların Azərbaycan üçün strateji önəm daşıyan Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun inşasında, eyni zamanda, Göygöl bölgəsindən Kəlbəcərə magistralın çəkilişində, digər infrastruktur layihələrinin icrasında, habelə tarixi abidələrimizin bərpasında səmərəli fəaliyyət göstərmələri bunun bariz ifadəsidir.

Vaqif BAYRAMOV,
"Xalq qəzeti"